

ło 60 wykładowców, a także konsultanci, promotorzy prac dyplomowych. Są oni jednocześnie autorami materiałów edukacyjnych udostępnianych słuchaczom.

Każda grupa otrzyma szczegółowy wykaz konsultantów związanych z treścią studiowanego materiału wraz informacjami umożliwiającymi systematyczny kontakt. Na zakończenie studiów każdy z absolwentów przedstawi i obroni pracę dyplomową. Absolwenci otrzymają świadectwo ukończenia studiów podyplomowych z dokumentacją ich przebiegu oraz pamiątkowe tableau.

Materiał multimedialny przeznaczony do wspomaganie prowadzenia studiów podyplomowych, wydany na płytach CD, jest zestawem składającym się z płyty z tekstami źródłowymi, płyty z ponad 2500 foliogramami dla wykładowców oraz dwóch płyt z ponad 260 sekwencjami filmowymi, obrazującymi realne środowisko pracy.

* * *

Wśród wielu działań, jakie w ostatnich latach podejmował Instytut, istotne były prace związane ze wspieraniem i prowadzeniem edukacji. Zostały przygotowane programy i materiały edukacyjne, przygotowano także autorów tych materiałów, którzy będą realizować wiele form kształcenia i doskonalenia kadr zajmujących się problemami związanymi z bezpieczeństwem i higieną pracy. Powstały również warunki do kształcenia na poziomie podyplomowym nauczycieli i wykładowców, co sprzyja poprawie poziomu nauczania w tym zakresie. Przygotowanie nowoczesnego multimedialnego materiału dla środowiska akademickiego, materiałów do wielostronnego wykorzystania w systemie oświaty ustawicznej stworzy warunki do nowoczesnego, atrakcyjnego nauczania tej problematyki. Podjęte zadanie, związane z przygotowaniem programów nauczania i materiałów edukacyjnych dla szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, zakończy proces tworzenia niezbędnych materiałów edukacyjnych dla wszystkich poziomów edukacji: szkolnej, akademickiej i ustawicznej. Stworzone zostaną podstawy do doskonalenia tego procesu w długim marszu dającym szansę na poziom edukacji porównywalny z poziomem istniejącym w tym zakresie w krajach Unii Europejskiej.

Szybkie zmiany charakteryzujące środowisko pracy i życia we współczesnej Europie generują pojawianie się zupełnie nowych zagrożeń zawodowych, a także wpływają na zmianę skali dotychczasowych zagrożeń. W takich warunkach formułowanie i wdrażanie skutecznej polityki w dziedzinie kształtowania bezpieczeństwa i zdrowia pracowników oraz realizacja zadań związanych z pracami legislacyjnymi w tym zakresie wymagają dysponowania na bieżąco aktualną informacją naukową, techniczną i ekonomiczną, nadążającą za następującymi zmianami. Skuteczny przepływ informacji jest też konieczny do prowadzenia działań prewencyjnych w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Jedną z podstawowych potrzeb współczesnego społeczeństwa staje się więc konieczność dostępu do aktualnej i wiarygodnej informacji, w tym również w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w środowisku pracy i życia. Potrzeba taka odnosić się może zarówno do informacji, dotyczącej konkretnej, lokalnej sytuacji, jak i możliwości porównania wybranych danych, na przykład statystycznych, w skali europejskiej. Wynikają stąd wysokie wymagania dotyczące wiarygodności oraz skuteczności systemów informacyjnych w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu społecznemu, **w lipcu 1994 r. powołano – na podstawie Postanowienia Rady Europy – Europejską Agencję Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy z siedzibą w Bilbao (Hiszpania).**

Głównym celem Agencji jest działanie na rzecz poprawy warunków pracy w krajach członkowskich Unii Europejskiej – przez wymianę informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. **Agencja działa za pośrednictwem krajowych punktów centralnych (Focal Points)**, istniejących we wszystkich kra-

jach członkowskich Unii Europejskiej. W 1999 r. Agencja podjęła inicjatywę rozszerzenia zasięgu swoich działań i utworzenia kolejnych punktów centralnych w krajach kandydujących do Unii Europejskiej. Funkcję polskiego Krajowego Punktu Centralnego pełni Centralny Instytut Ochrony Pracy.

Polski Krajowy Punkt Centralny (Focal Point)

Zgodnie z przyjętymi zasadami funkcjonowania, punkty centralne są odpowiedzialne za organizowanie, utrzymywanie i koordynację funkcjonowania tzw. krajowych sieci dostarczających informację, w skład których wchodzi instytucje, organizacje i przedsiębiorstwa wiodące w danym kraju w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Krajowa sieć tworzona jest na podstawie trójstronnej umowy, zgodnie z którą, oprócz obecności przedstawiciela rządowego w sieci, konieczna jest aktywna obecność reprezentacji pracodawców i pracowników. Polski Krajowy Punkt Centralny (rys. 1.) bierze udział w pracach Agencji, tworząc i koordynując działanie Krajowej Sieci Informacyjnej. Do najważniejszych zadań Punktu Centralnego należy ponadto:

- organizacja i wdrożenie systemu weryfikacji i aktualizacji informacji, otrzymywanej z sieci
- współpraca i utrzymywanie roboczych kontaktów z sieciami innych krajów, biorącymi udział w pracach Agencji
- włączanie w strukturę sieci nowych partnerów w układzie trójstronnym
- skuteczne porozumiewanie się z użytkownikami zasobów informacyjnych sieci, w szczególności w zakresie problemów małych i średnich przedsiębiorstw
- udział w tworzeniu nowych zasobów informacyjnych.

Krajowa Sieć Informacyjna w Polsce liczy obecnie 32 uczestników. Jest utworzona zgodnie z przyjętą trójstronnością

mgr inż. AGNIESZKA MŁODZKA-STYBEL
Centralny Instytut Ochrony Pracy

Polski Krajowy Punkt Centralny (*Focal Point*) Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy

reprezentacji instytucji i grup społecznych, związanych ze środowiskiem pracy. Spośród uczestników sieci wybrana została rada programowa.

Ważną formą funkcjonowania Agencji jest inicjowanie i prowadzenie kampanii informacyjnych na dużą skalę, związanych z problematyką bhp, w ramach tak zwanych **tygodni europejskich**. W ustalonym tygodniu roku, we wszystkich krajach członkowskich UE prowadzone są kampanie informacyjne na temat wybrany w danym roku. Polegają one na organizowaniu konferencji, dystrybucji plakatów i materiałów informacyjnych, rozpowszechnianiu danej tematyki w mediach. W 2000 r. tydzień europejski poświęcony był problemom chorób i urazów mięśniowo-szkieletowych, w 2001 r. wybrano tematykę zapobiegania wypadkom przy pracy. Zgodnie z programem współpracy z Europejską Agencją Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy, w 2001 r. Polska po raz pierwszy uczestniczyła w Eu-

ropejskim Tygodniu Bezpieczeństwa i Higieny Pracy. Kampania ta odbywała się pod hasłem „Sukces to brak wypadków”. Jedną z form udziału Polski w tej kampanii była III Krajowa Konferencja na temat zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy, zorganizowana przez Centralny Instytut Ochrony Pracy i Państwową Inspekcję Pracy w październiku 2001 r. w Kielcach. Tematem wiodącym tegorocznej kampanii będzie stres i zagrożenia psychospołeczne w pracy.

Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy prowadzi także działalność wydawniczą. Wydawnictwa Agencji (m.in. kwartalnik *News, Magazine, Fact Sheets*) są udostępnione w bibliotece Centralnego Instytutu Ochrony Pracy oraz na stronie internetowej Agencji. Wydawnictwa oraz strona internetowa Agencji były prezentowane na spotkaniu uczestników Krajowej Sieci Informacyjnej. Wybrane fragmenty będą dostępne w języku polskim w witrynie internetowej

polskiego Krajowego Punktu Centralnego.

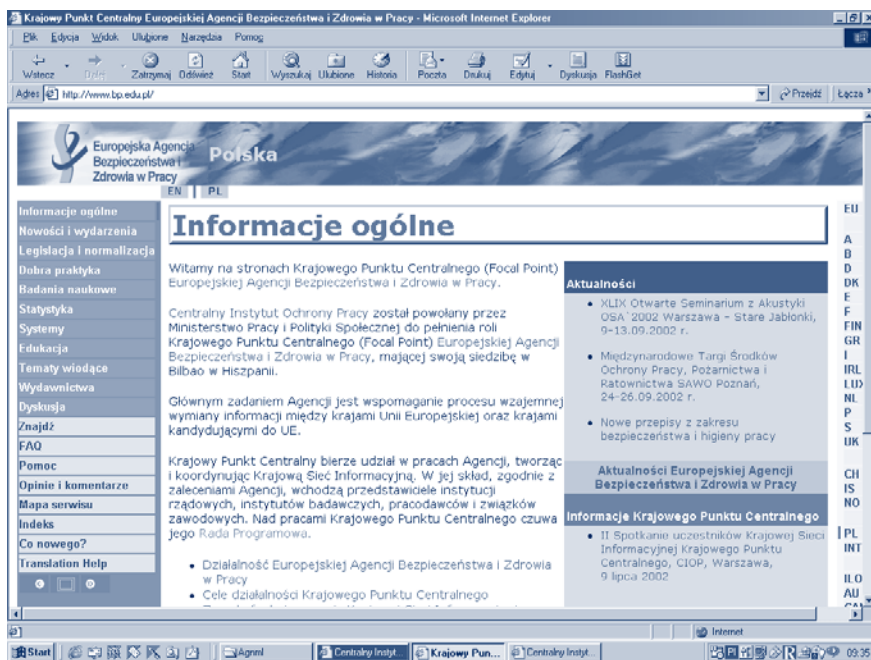
W maju 2002 r. trójstronna reprezentacja polskiego Punktu Centralnego oraz przedstawiciele Krajowej Sieci Informacyjnej uczestniczyli w spotkaniu przedstawicieli krajów kandydujących i Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy w siedzibie Agencji, w Bilbao. Tematyka spotkania obejmowała m.in. prezentację doświadczeń w zakresie prac związanych z działalnością austriackiego *Focal Point*. Przedstawiciele państw kandydujących do Unii Europejskiej uczestniczyli w warsztatach na temat praktycznych aspektów budowania i funkcjonowania krajowej sieci:

- w grupach reprezentujących państwa kandydujące do Unii Europejskiej
- w grupach reprezentujących trójstronną formułę budowania sieci.

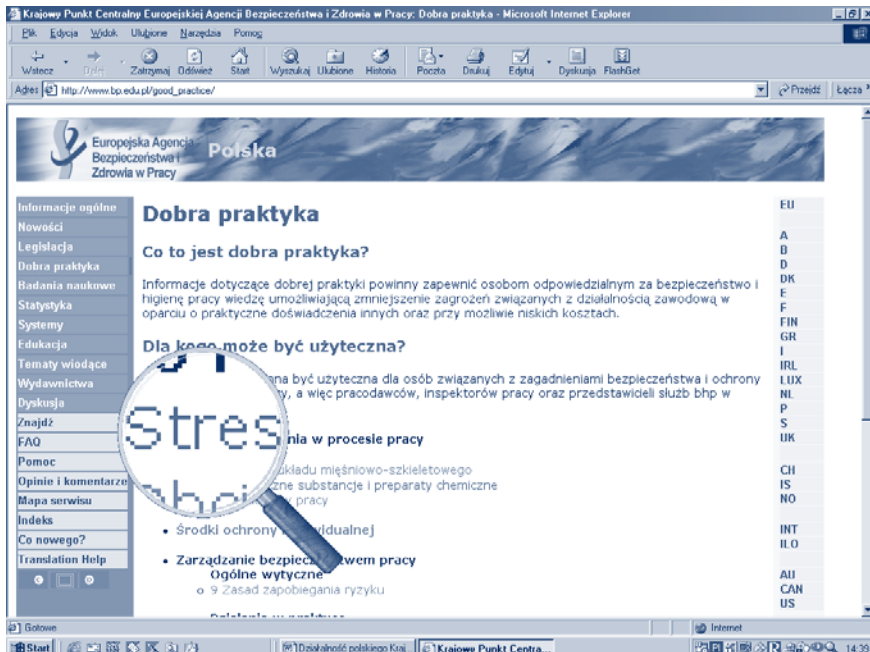
Witryna internetowa polskiego Krajowego Punktu Centralnego

Postępująca informatyzacja społeczeństw daje możliwość wykorzystania nowoczesnych technologii w celu wymiany informacji i doświadczeń. Dlatego jedną z podstawowych form upowszechniania informacji przez Agencję jest wykorzystanie sieci Internet do prowadzenia rozbudowanego serwisu informacyjnego. Witryna internetowa Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (dostępna pod adresem <http://osha.eu.int>) połączona jest bezpośrednio z podobnymi witrynami poszczególnych państw członkowskich Unii Europejskiej, utrzymywanymi przez punkty centralne tych państw i stanowi niezastąpione narzędzie taniego i powszechnego systemu wymiany informacji i doświadczeń.

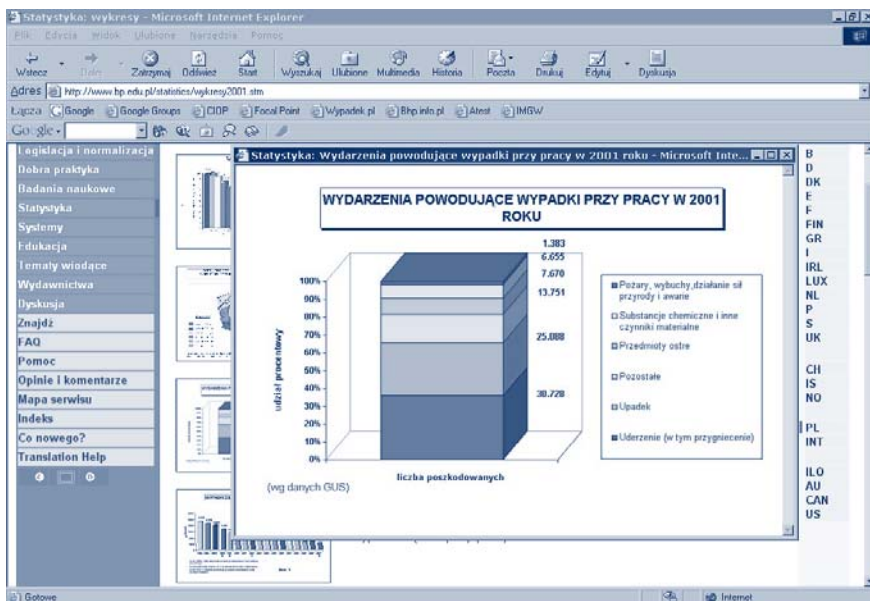
Tego typu witryna została również opracowana przez polski Krajowy Punkt Centralny. Wystrój graficzny i struktura polskiej witryny internetowej odpowiada wspólnym wymaganiom dla wszystkich punktów centralnych. Zasoby informacji

Rys. 1. Witryna polskiego Krajowego Punktu Centralnego Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy

Rys. 2. Widok pierwszej strony rozdziału *Dobra praktyka* witryny internetowej polskiego Krajowego Punktu Centralnego Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy

Rys. 3. Prezentacja wykresów statystycznych w rozdziale *Statystyka*. Wydarzenia powodujące wypadki przy pracy w 2001 r. – widok strony witryny internetowej polskiego Krajowego Punktu Centralnego Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy

umieszczane są tu w następujących działach tematycznych: *Informacje ogólne, Nowości i wydarzenia, Legislacja, Dobra praktyka, Badania naukowe, Statystyka, Systemy, Edukacja, Tematy wiodące, Wydawnictwa, Dyskusja*. Zawartości poszczególnych rozdziałów są obecnie w trakcie tworzenia i rozbudowy. Do celowo będą one zawierać treści odpowiadające potrzebom informacyjnym użytkowników serwisu.

Kolejne rozdziały to: *Znajdź, FAQ, Pomoc, Opinie i komentarze, Mapa serwisu, Indeks i Co nowego?* Stanowią one narzędzia wspomagające wyszukiwanie informacji, umożliwiają zgłaszanie pytań i komentarzy przez użytkowników. Przewiduje się, że szczególnym zainteresowaniem będzie wyróżniał się rozdział *Legislacja*. Obecnie zawiera on zestawienie przepisów z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, ze wskazaniem możliwości odczytania dodatkowych informacji (linki). W zestawieniu tym, w celu ułatwienia wyszukiwania informacji, wyodrębniono przepisy dotyczące takich branż, jak: budownictwo, gazownictwo, górnictwo, hutnictwo, kultura i oświata, obsługa maszyn, obróbka metali, służba zdrowia, przemysł chemiczny, przemysł spożywczy i gastronomiczny, przemysł drzewny i papierniczy, przemysł stoczniowy, przedsiębiorstwa komunalne, rolnictwo i inne. *Rozdział Legislacja* zawiera ponadto linki do serwisów prawnych polskich i Unii Europejskiej. Przewiduje się rozszerzenie zakresu tematycznego rozdziału *Legislacja* o dane dotyczące normalizacji.

Rozdział *Dobra praktyka* (rys. 2.) ukierunkowany jest na prezentację działań praktycznych, w szczególności podejmowanych przez uczestników sieci. Aktualnie zawiera on m.in. informacje na temat wdrażania systemu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy, dostarczone przez KGHM Polska Miedź S.A. oraz przez Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. Innym ważnym i aktualnym za-

gadnieniem poruszonym w tym rozdziale jest problematyka działań prewencyjnych, związanych z psychospołecznymi warunkami pracy oraz programy zarządzania stresem, który jest szczególnie niepokojącym zagrożeniem we współczesnym środowisku pracy. Dane dotyczące państw europejskich wskazują, że ponad jedna trzecia pracowników ocenia swoją pracę jako silnie stresującą. Ponadto, dostrzegają oni istotny związek pomiędzy stresem w pracy a pogarszającym się stanem zdrowia. Programy zarządzania stresem zostały omówione w dziale *Ryzyko i zagrożenia w procesie pracy*. Tematyka ta zostanie jednak istotnie rozszerzona na stronie internetowej polskiego Krajowego Punktu Centralnego w związku z inicjatywami europejskiego tygodnia w październiku 2002 r.

Na rys. 3. przedstawiono przykładowy widok ekranu w rozdziale *Statystyka*, z powiększonym wybranym wykresem statystycznym. Rozdział ten zawiera zestawione dane statystyczne z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy w latach 1999, 2000 i 2001 (na podstawie danych GUS).

W redagowaniu treści wykorzystano opracowanie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, uczestnika Krajowej Sieci Informacyjnej. Systematyczne gromadzenie danych statystycznych i dalsza praca nad ujednoczoną formułą ich opracowania i prezentacji umożliwi w przyszłości ich porównywanie, także w skali całego obszaru europejskiego.

W rozdziale *Systemy* zamieszczono schemat organizacyjny systemu ochrony pracy w Polsce, wraz z odnośnikami do poszczególnych instytucji. Uczestnicy sieci, stanowiący jednocześnie podmioty systemu (Państwowa Inspekcja Pracy, Główny Inspektorat Sanitarny, Urząd Dozoru Technicznego, Główny Urząd Statystyczny, ogólnopolskie organizacje związków zawodowych), przekazali informacje o swoich instytucjach, do zamieszczenia na stronie internetowej pol-

skiego Krajowego Punktu Centralnego.

Integralnym elementem funkcjonowania witryny internetowej polskiego Krajowego Punktu Centralnego Agencji jest system pozyskiwania, weryfikacji i redagowania informacji. Wymagane cechy informacji to przede wszystkim aktualność i wiarygodność. Spełnienie kryteriów: kompletności zasobu informacji – z punktu widzenia użytkownika, oraz jej formy przekazu – przystępnej i zrozumiałej również dla masowego odbiorcy, to główne kierunki dalszego rozwoju w zakresie rozbudowy witryny internetowej.

Kierunki rozwoju polskiego Krajowego Punktu Centralnego

Rozwój polskiego Krajowego Punktu Centralnego związany jest z postępującym procesem integracji europejskiej. W szczególności, połączenie w integralną strukturę witryn internetowych Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy państw członkowskich Unii oraz państw kandydujących umożliwi wykorzystanie sieci Internet jako narzędzia komunikacji w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w całym obszarze europejskim.

W związku z istotnymi barierami językowymi, planujemy zwiększyć skuteczność i zasięg wymiany informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej poprzez tłumaczenia wybranych obszarów materiału informacyjnego. Dalsze prace nad rozwojem witryny będą koncentrować się przede wszystkim na jej zawartości oraz organizacji dobrze funkcjonującego systemu pozyskiwania i przekazywania informacji. Planowane jest badanie zainteresowania poszczególnymi rozdziałami strony oraz szczegółowa analiza zapytań i komentarzy, pojawiających się za pośrednictwem działu *Opinie i Komentarze*, a także uruchomienie rozdziału *Dyskusja*. W celu wypracowania metod i form przekazu adresowanych do masowego odbiorcy, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb w za-

kresie praktycznych rozwiązań dla małych i średnich przedsiębiorstw, przewidujemy rozszerzenie kręgu uczestników Krajowej Sieci Informacyjnej.

Gromadzenie i upowszechnianie – na płaszczyźnie wspólnego forum – informacji z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy będą stanowić niepodważalny punkt wyjścia do dalszego określania priorytetów i programów w tej dziedzinie ochrony człowieka w środowisku pracy w skali europejskiej. Prezentacja zasobów informacyjnych, dostarczanych przez trójstronną reprezentację Krajowej Sieci Informacyjnej jest ważnym krokiem w kierunku upowszechniania tematyki bezpieczeństwa i higieny pracy. Połączenie witryn internetowych krajów kandydujących oraz krajów członkowskich UE, koordynowane przez Europejską Agencję Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy, daje możliwość prostego porównywania analogicznych danych i bezpośredniego wykorzystywania wzorców, w szczególności w zakresie działań praktycznych.

PIŚMIENNICTWO

- [1] *European Agency for Safety and Health at Work, Guidance on Basic Requirements for the Information Network of the Agency*. Balbao, June 2000
- [2] *European Agency for Safety and Health at Work, The changing world of work*. Magazine 2, 2000
- [3] *European Agency for Safety and Health at Work, Tripartite Meeting between the CC and the Agency*, May 2002
- [4] Kowalski J. *Podstawy prawne ochrony pracy w Polsce*. W: *Bezpieczeństwo pracy i ergonomia*. Warszawa, CIOP 1999